

8. Knowledge Economy Index / World Bank. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://siteresources.worldbank.org/INTUNIKAM/Resources/2012.pdf>.
9. Доклад о человеческом развитии 2013. Возвышение Юга: человеческий прогресс в многообразном мире. – Нью-Йорк : ПРООН, 2013. – 204 с.
10. The Global Competitiveness Report 2012–2013 / World economic forum. – Geneva, 2012. – 529 p.
11. The Human Capital Report / World economic forum. – Geneva, 2013. – 541 p.

Бицюра Ю. В. Формирование экономики знаний – решающее качество структурной перестройки экономики Украины.

Проанализирована структура экономики Украины в соответствии с признаками формирования экономики знаний. Оценен общий уровень сформированности экономики знаний в Украине. Определены точки отсчета ускоренного развития человеческого потенциала и ускоренной глобальной конкурентоспособности страны в зависимости от уровня сформированности экономики знаний.

Ключевые слова: экономика знаний, человеческий капитал, инновации, структура национальной экономики.

Bytsiura Y. Forming of knowledge-based economy is decision quality of structural alteration of economy of Ukraine.

The structure of economy of Ukraine is analysed in accordance with the signs of forming of knowledge-based economy. The general level of formed of knowledge-based economy is appraised in Ukraine. The points of counting out of speed-up development of human potential and speed-up global competitiveness of country are certain depending on the level of formed of knowledge-based economy.

Keywords: knowledge-based economy, human capital, innovations, structure of national economy.

УДК 330.1

Кондрашова-Діденко В. І., Діденко Л. В.
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

**ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО ЗОРІЄНТОВАНА ЕКОНОМІКА:
АКТОР-КОНТЕКСТИ**

Розглянуто інтелектуально зорієнтовану економіку як форму країнової економіки. Головну роль в її розвитку відіграє Актор. Визначено та охарактеризовано головні Актор-контексти.

Ключові слова: економіка, інтелект, інтелектуально зорієнтована економіка, Актор, Актор-контексти.

Країнова економіка (як і кожне інше явище) з моменту виникнення постійно розвивається: оновлює зміст і набуває нової відповідної йому форми; створює умови для удосконалення або навіть заміни субстанційної основи/ядра тощо. Таку змінюваність спричиняють перетворення, що постійно чи періодично відбуваються в економіці. Ці процеси, по суті, постають відповіддю країнової економіки на жорсткі виклики як майбутнього, так і теперішнього. Зважаючи на характер означених викликів, зауважимо, що країнова економіка в існуючій формі не є спроможною їм протистояти. А звідси висновок: потрібне трансформування сучасної країнової економіки, але таке, результатом-наслідком якого постане інакша її форма, зумовлена, звичайно, разючими змінами у її змісті. Економіка в новій формі є такою економікою,

в якій, за твердженням англійського економіста Е. Шумахера, люди мають значущість [1]. З антропологічного, аналітичного і функціонального поглядів, означеною формою країнової економіки є інтелектуально зорієнтована економіка. Саме в ній людина загалом та Актор зокрема мають значущість, оскільки саме у цій формі вона постає тією економікою, в якій формуються умови заміни машини як субстанційної основи/ядра людиною-Актором з широким діапазоном здатностей і спроможностей, а відповідно заміни індустріального типу виробництва постіндустріальним. Інтелектуально зорієнтована економіка, по суті, постає містком над прірвою між існуючим та прийдешнім (незнаним) типами суспільства і виробництва. Чим скоріше буде збудований цей місток, тим скоріше країна долучиться до формування постіндустріального типу виробництва, який уже розбудовується багатьма країнами світу. Розвиток (і до того ж прискорений) інтелектуально зорієнтованої економіки потребує особливого фінансування не тільки держави, але і приватних осіб, країнових та міжнародних приватних фондів різної специфікації тощо. Проте дотепер залишається невідомим, які саме напрями розвитку економіки країни для цього потрібно фінансувати, і які з них – насамперед. Власне це є головною проблемою, розв'язанню якої присвячена презентована стаття. Саме вона і посилює сьогодні актуальність обраної теми.

Мета статті – обґрунтувати потребу формування Актора як уможливлувальника прискорення становлення інтелектуально зорієнтованої економіки. Завданнями, що конкретизують дану мету нашої статті, є: 1) охарактеризувати зміст інтелектуально зорієнтованої економіки; 2) виявити сутність Актора інтелектуально зорієнтованої економіки; 3) визначити та конкретизувати головні Актор-контексти.

Проблема, яку знімає та утримує тема і мета нашої статті, в такому формулюванні формульована вперше. Щоправда, деякі її аспекти не є новими, оскільки вони вже давно долучені до поля дослідження вітчизняних та закордонних учених – В. Базилевича, Л. Діденко, П. Єщенка, В. Кондрашової-Діденко, В. Радченка (Україна); А. Гапоненка, А. Горца, Д. Макклоскі, Г. Клейнера, Т. Степанової, Д. Тросбі Е. Шумахера (зарубіжні країни) та інших. Проте дана проблема й дотепер нерозв'язана: одні питання і/або аспекти потребують детальнішого пізнання, а інші – ще тільки долучання до об'єктів дослідження вчених. Тепер у наших розмірковуваннях зупинимось на розгляді кожного з цих питань.

Головні положення дослідження. *Інтелектуально зорієнтована економіка.* У розмірковуваннях мислителів минулих епох та сторіч віднаходимо, що економіка має культурне укорінення: вона виростає із цінностей сім'ї і разом з ними розвивається та удосконалюється. Прихилившись до їхніх поглядів, наприкінці ХХ сторіччя швейцарський учений А. Ріх аргументував, що економіка – це “продукт не природи, а культури” [2, с. 86]. Культуру він розумів як оточуючий нас “світ, що ми самі перетворили і продовжуємо перетворювати” [2, с. 63]. Це означає: культура є тим, що “робить життя гідним того, щоб жити” [3 с. 164].

Ще й дотепер культура постає складним для розуміння і тим більше для використання поняттям. Це поняття м'яке, оскільки “не піддається точному вимірюванню”, але разом з тим – об'ємне, бо “вміщує в себе дуже багато” [4, с. 404]. Саме тому все вирішує культура [5]. Правильність цього веберового твердження була аргументована вченими в останній чверті минулого сторіччя. Культура багата своїми

особливостями і насамперед специфічними. Наразі однією з найголовніших (у контексті теми і головної проблеми нашої статті) особливостей культури постає “наявність у ній інтелектуальних засобів синтезу знань” [6, с. 16]. Це уможливило твердження, що культура є інтелектуальним “апаратом” цивілізації, своєрідним “штучним інтелектом” [6]. На таку аналогію вперше звернув увагу та аргументував Ю. Лотман (80-ті роки ХХ сторіччя). Своєрідність штучного інтелекту насамперед у його укоріненні: він створений людським інтелектом з природного матеріалу. Означену роль культура виконує і в країновому суспільстві загалом та економіці зокрема. Справедливо, на нашу думку, стверджувати, що економіка – це культура, основою механізмів реалізації якої є інтелект загалом та конкретні інтелектуальні засоби зокрема.

Наведені (короткі, але значущі) положення дослідників минулого і теперішнього постають аргументами співвідношення економічного та інтелектуального: економічне укорінене в культурному, а культурне найяскравіше проявляється через інтелектуальне. Це уможливило наше висновування, що економіка має культуро-інтелектуальне укорінення, оскільки залежить від застосовності знань-умінь-навичок Актора, що є результатом виховання та самовиховання, освіти та самоосвіти, а також позитивного самовдосконалення. Тому економіка є інтелектуальною водночас і за змістом, і за формою. Проте країнова економіка такою не постає на початку свого існування. У ній є зерна культурного та інтелектуального, які ще не проросли – для цього потрібен час (іноді багато часу). Означена економіка країни постає результатом тривалого процесу свого розвитку та Актора, тобто розвитку країнового суспільства і людини. Щоправда, інтелектуально зорієнтована економіка за змістом і формою з’являється тільки з початком останнього етапу завершального циклу індустріальної епохи загалом та індустріального типу виробництва зокрема, хоча формується впродовж практично всього розвитку економіки. Це вказує на те, що вона, по-перше, має найбагатший зміст, оскільки увібрала від усіх попередніх форм економіки практично все те, що є життєздатним на даному етапі свого розвитку; по-друге, постала вивершеним, зрілим індустріальним типом виробництва; по-третє, створила головні умови для зміни субстанційної основи/ядра виробництва (машини на людину-Актора), що уможливить початок розвитку культуро-інтелектуального типу виробництва – інтелектономіки; і нарешті, по-четверте, сама себе заперечила.

Інтелектуально зорієнтована економіка як форма країнової економіки – це Акторо-система інтелект-застосовності, тобто царина долучання інтелекту Акторів через знання, вміння, навички кожного та принцип взаємодоповняльності до простору економіки-виробництва; це і системна інтелектуальна діяльність Акторів щодо створення умов для культуро-соціо-економічного процвітання кожної людини і країнового суспільства загалом. Основним, а отже, і визначальним засобом такої діяльності постає інтелект – насамперед природний, або людський.

Тому інтелектуально зорієнтована економіка – це єдність економічної, техніко-технологічної, соціальної, духовної, політичної та інших підсистем. Аргументи на користь такого твердження віднаходимо у працях вчених-економістів різних сторіч: насамперед від А. Сміта до наших сучасників. На початку ХХ сторіччя російський учений-економіст І. Янжул стверджує, що раніше головними традиційними чинниками економіки вважались “труд, природа і капітал у різних комбінаціях” [7, с. 402], але з

часів А. Сміта “починається диференціація цих понять” [7, с. 402]. При цьому він зауважує, що поряд “з матеріальною природою виходить на сцену і духовна природа виробника” [7, с. 402], тому “розмір виробництва та якість його залежать значною мірою від освіти і навчання самого виробника” [7, с. 402]. Цей “ніби то забутий чинник духовної природи людини” [7, с. 402] І. Янжул поділяє на дві частини: розум, що “розвивається освітою або просвітою” і “моральність, або душевну мораль людини” [7, с. 402]. А декількома роками раніше, в 1893-1899 рр., відомий англійський учений Р. Г. І. Палгрейв у своєму Словнику політичної економії стверджує, що “розум, який спрямовує тепер застосування праці до землі і капіталу, *постав нині чинником першорядної важливості...* Майже у всій економічній літературі цей *четвертий чинник* (в додаванні до старої тріади – трьох основних чинників виробництва) нині вже визнається” [8, с. 215]. Духовний чинник поступово впроваджується “в науку, насамперед матеріальну”, а “освіта разом з моральністю починає ... відігравати у продуктивності праці та економіці не меншу роль, ніж труд і капітал” [7, с. 403]. Наразі звернімося до Словника Палгрейва. В ньому наголошується, що продуктивність праці залежить від таких трьох умов, як: 1) *сила* (фізична сила та нервова енергія); 2) *майстерність* (залежить від навчання і/або ступеня і роду освіти); 3) *старанність* (залежить від моральної добросовісності в труді) [9].

Починаючи з середини XVIII сторіччя, теоретики- і практики-економісти звертають особливу увагу на взаємозв'язок між економічним та моральнісним, матеріальним та духовним аспектами і чинниками країнового виробництва. З останньої чверті XIX сторіччя збільшилася кількість досліджень щодо ролі та важливості моральнісних і духовних чинників економіки країни. На початку нашого сторіччя Д. МакКлоскі наголошує, що в розвитку суспільства та економіки, в забезпеченні процвітання людини і народу країни визначальна роль належить таким чинникам, як дух свободи та почуття власної гідності [10, с. 39-40]. Наразі такі дослідження означають, що вже тривалий час відбувається створення умов формування нової форми країнової економіки – інтелектуально зорієнтованої економіки. В останній має сформуватися субстанційна основа/ядро нового типу виробництва і суспільства загалом – нова людина, але не як економічний суб'єкт виробництва, а як його Актор.

Актор. Інтелектуально-зорієнтована економіка – царина дій/діяльності Актора. Актор відносно нове слово і поняття. Його натеper витлумачують по-різному в економічній теорії, філософії, економічній соціології та інших галузях знання. Одні вчені визначають Актора як діючу/діяльнісну людину; інші – як інтелектуально розвинену людину, котра розумно діє у виробництві. З нашого погляду, Актор є діяльнісною інтелектуальною людиною, котра у процесі виробництва створює (щось і/або когось) і створюється. Це вказує на те, що Актор постає як єдність суб'єкта та об'єкта виробництва і суспільства загалом, особливо за умов переходу до нової – постіндустріальної – епохи.

Сутність та можливості Актора конкретизує ціла низка головних властивостей. Наразі йдеться про Актора як моральнісну і мудру людину загалом та як освіченого і професійно підготовленого фахівця, тобто професіонала. Проте така людина, за твердженням російського вченого, філософа В. Межуєва, не з'явиться сама собою, її необхідно створити – дати освіту, виховати, постійно підтримувати високий рівень її

інформованості та кваліфікації. При цьому справедливо виникає запитання: де, ким/чим і як створюється така людина? Відповідь на нього доволі проста і зрозуміла, на думку В. Межуєва: “створюється така людина не економікою, а культурою, яку тому і називають виробництвом самої людини як суспільної істоти” [11, с. 24].

Отже, Актор інтелектуально зорієнтованої економіки постає передусім як діяльнісна одиниця, що є носієм інтелекту, тобто вміє-і-знає як коректно застосовувати задалегідь-та-нещодавно отримані знання-вміння-навички для поліпшення процесу виробництва та укомфортнення умов праці.

Актор-контексти – моделі етапів/періодів становлення окремого суб'єкта як безпосереднього перетворювальника економіки. Усі контексти ми розгортаємо обернено: вихідна теза – наявність сформованого Актора, головним завданням якого є перетворення простору окремого сектора економіки та/або усієї економічної царини для її коректного функціонування через умілі та мінімізовано негативно наслідкові рішення, результативність виробництва, впровадження оптимальних технік та технологій виробництва, екологізація виробництва, збереження робочих місць, отримання прибутку як джерела самофінансування, підтримування духу свободи підприємців, виведення новативних продуктів на ринок, уможливлення рентабельності підприємства, розширення добробуту людини та народу країни, підвищення рівня життя людини і забезпечення його якості, посилення почуття власної гідності людей тощо. Базові контексти мають сприяти формуванню Актора. Ми їх конкретизуємо через головні етапи життєдіяльності суб'єкта.

Контекст формувальний: родинно-сімейне виховання та освіта. Дитина має народжуватися у підготовленому середовищі. Тобто обидвоє батьків до моменту фізичного народження дитини мають уже розуміти яким чином необхідно виховувати своє дитинча, що саме потрібно розвивати у ньому, які умови потрібно створити, щоб уможливити нестандартне бачення реальності та, відповідно, сформувати вміння-навички для пропонування неординарних розв'язків конкретних ситуацій. Для порозуміння з дитиною батькам необхідно відвідувати педагогічно-психологічні курси, головною метою яких є навчання навчити навчатися. Батькам мають розтлумачити як необхідно поводитися із власною дитиною, на що звертати увагу, чого уникати і т. п. Адже “дім, а не школа стає найважливішою освітньою інституцією на землі. І саме батьки, а не вчителі, – це головні і найперші педагоги. І навіть у розвинутих країнах менше як п'ятдесят відсотків майбутніх матерів ... відвідує навчальні курси для батьків” [12, с. 95]. Загалом головним методом родинно-сімейного виховання-навчання є грання, в межах якого необхідно зацікавлювати пізнавати-досліджувати та бути частково дорослим, частково дитиною. “Дворічна дитина вчиться в дії: торкається, випробовує, нюхає, термосить, розмовляє, запитує й експериментує. І це все у феноменально швидкому темпі. Вона дуже швидко сприймає світ і засвоює інформацію з усього, що діється навколо” [12, с. 303]. Десь між другим і третім роком життя “середньостатистична дитина просто рветься говорити і вчитися. Дитина вчиться найліпше в ідеальній атмосфері любові, тепла, заохоти й підтримки. Якщо та сама атмосфера зберігатиметься в школі, темп навчання і радість від пізнання не згаснуть” [12, с. 281].

Контекст розвивальний: закладова освіта та самоосвіта. Сформована до життя у соціумі дитина далі соціалізується, тобто долучається до кола собі подібних для

подальшого розвивання своїх здібностей-здатностей та обирання свого життєпризначення. Дитячий садок має підтримувати зацікавлення дитини у пізнаванні світу, яке формують батьки; розширювати дослідницьку царину; навчати початкам письма, мовлення, етикету, толерантності, свободи, власної гідності тощо. В межах загальноосвітньої школи закладають основи ремесла, тобто викладають базову частину наук, які необхідні для життя суб'єкта, але потребують подальшого вдосконалення для формування галузевого фахівця. Початкова та середня школа мають завданням ретранслявання знань, перетворення їх на узвичаєну практику, а також виявлення особливих здатностей, що потребують розвивання, або формування схильностей до конкретних здатностей, які за умови вподобання суб'єктом (учнем, потенційним Актором) можуть бути розвинуті. “Нинішню продуктивну навчальну модель треба замінити на модель індивідуальних підходів до навчання, яка ґрунтується на сучасних принципах пізнавальної психології, серед яких: навчання через самостійні відкриття, осмислення значень, тісне залучення в процес та адекватна оцінка власних досягнень” [12, с. 89]. Навчальний процес у загальноосвітній школі включає три головні складові: науку про те як вчитися; науку про мислення; науку про те як стати самостійним менеджером власного майбутнього [12, с. 87]. Ці науки не є окремими навчальними дисциплінами, вони вплетені в кожен дисципліну, що вивчають школярі на всіх заняттях [12, с. 89]. Адже учні мають “оригінально мислити, нести відповідальність за своє майбутнє, вміти вирішувати й бути впевненими у своїх силах” [12, с. 421].

Завдання вищої школи – спеціалізована освіта як перша сходинка до формування галузевого фахівця. Завдання загальноосвітньої школи – навчити суб'єкта досліджувати. Вища школа (вищі, інститути, університети) має завданням не надавати знання з окремих навчальних дисциплін, а радше конкретизувати сучасні напрацювання у конкретній галузі через практикування ситуативного аналізу, сценарності, моделювання, прогнозування, тобто мисленевих експериментів на конкретних прикладах суспільства загалом або його окремих секторів зокрема. Результатом освіти вищої школи має бути галузевий фахівець із сформованим нестандартним умінням розв'язувати суспільні проблемні ситуації окремого сектора із мінімізуванням негативних наслідків та максимізуванням результативності.

Стандартна освіта не постає однією умовою формування фахівця-Актора. Ще на дошкільному етапі закладової освіти батьки мають підтримувати та уможливлювати ідею самовдосконалення, тобто розвивання не тільки потрібного-для-життя, але й вподобаного самою дитиною. Останнє може стати як способом розвантаження, так і майбутньою професією.

“Вища освіта в сучасному суспільстві, – пише В. Колесов, – покликана виконувати дві місії: соціалізацію молоді і професійну підготовку, тобто підготовку громадянина і підготовку фахівця. ... Для цього вища освіта має розвиватися декількома напрямками: оновлення змісту і методів (технології) навчання, структурні інституційні перетворення, зміна практики фінансування і управління вищими” [13, с. 7]. Нині в навчанні важливим постає не стільки процес запам'ятовування, скільки розмірковування і пошуку розв'язання проблем. Наразі Г. Лукічов підкреслює: швидке застарівання набутих знань долучає до порядку денного “необхідність перенесення акценту підготовки кадрів з методик освоєння масивних обсягів

формальних знань на прищеплювання культури саморозвитку, методів і підходів нарощування актуальних знань та вмій, тобто інструментів неперервного навчання. Внаслідок цього з'являється якісно новий продукт освіти – здатний до навчання професіонал” [14, с. 8].

Контекст виробничо-корпоративний. Умови праці Актора мають бути не тільки комфортними для організації, на яку він гарує, але передусім для нього – ці умови мають поставати сприятливим мікрокліматом для появи нових вдосконалювальних виробництво та суб'єкт-розвивальних ідей. Йдеться не тільки про кабінетний простір та деталі інтер'єру, але й колективна нейтральність, що за потреби трансформується на доповняльну взаємодію.

Контекст рекреаційний. Умови відновлення Актора пропорційні складності тих завдань-ситуацій, які він розв'язує. Корпорація має бути зацікавлена у періодичному (але не постійному) залучанні Актора. Постійне залучання виснажує Актор-ресурси (інтелектуальні, емоційні, фізичні тощо). Корпорація має бути зацікавленою у підвищенні кваліфікації своїх працівників як для стимулювання Акторів за виконане, так само і для уможливлення самовдосконалення Акторів.

Контекст гральний. Актор – це діяч, але він так само і гравець. Грання – основа, яку закладають батьки в межах родинно-сімейного виховання та освіти. Ця основа надалі має підтримуватися зовнішніми чинниками (освітні заклади/установи, інші суб'єкти) та ускладнюватися через суб'єкт-потреби (через “інтелектуальні забаганки” самого Актора або через обставини, в які його залучають). Актор може діяти по-різному: маніпулювати інтересами (як своїми, так само й інших суб'єктів, корпорацій, секторів економіки та/або суспільства); діяти у межах нормового поля (моралі, етикету, світоглядних принципів, законодавства); порушувати усі/деякі норми (ситуативна поведінка, що не має перетворюватися на узвичасну); врівноважено-гармонійовано (оптимально “узгоджені” мотиви, стимули, інтереси, суб'єктивні та об'єктивні чинники задля досягання найліпшого варіанту розв'язання конкретної ситуації). Актор має залишатися передусім людиною, яка ретранслює свої ціннісні-норми через свої дії як фахівця.

Контекст комунікативний. Суб'єкт-інтерації є необхідною умовою функціонування суспільства загалом та економіки зокрема. Зв'язок, який є основою комунікації, уможливорює порозуміння між Акторами та досягання оптимального функціонування сектора/царини. Даний контекст прямо пов'язаний із наступним – мереженим/суспільним, оскільки мережа неможлива без вибудовування ситуативних різноотривалих зв'язків.

Контекст мережевий/суспільний. Усі дії Актора “вплетені” у міриади зв'язків, впливів та взаємодій. Його дії (та слова) відбиваються як на результатах, так само і на наслідках при розв'язуванні конкретних ситуацій. На прикладі медіакомпанії Google Inc. можна ілюструвати необхідність постійного та/або періодичного долучання Актора до інших суб'єктів задля з'ясування позитивних та негативних майбутніх результатів/наслідків своїх дій: “розум, що не пов'язаний із зовнішнім середовищем, може зіграти з людиною злий жарт” [15, с. 177]. Уміння сценарно/ситуативно мислити потребує зв'язку із зовнішнім середовищем – як суспільством загалом, так і з окремими його секторами – задля забезпечення (як себе самого – Актора, так само і наступних поколінь усього людства) від невідворотних негативних наслідків.

Висновки. По-перше, інтелектуально-зорієнтована економіка є цариною дій Актора. Останній в ній відіграє головну роль: Актор сприяє розвитку інтелектуально зорієнтованої економіки, яка у свій час створює відповідні умови для (само)удосконалення Актора. По-друге, моделями етапів становлення Актора інтелектуально зорієнтованої економіки постають такі Актор-контексти, як: формувальний, розвивальний, виробничо-корпоративний, рекреаційний, гральний, комунікативний, мережевий/суспільний. По-третє, слід фінансувати насамперед ті галузі, завдяки яким уможливується формування, удосконалення та самовдосконалення Актора, від якого залежить функціонування інтелектуально зорієнтованої економіки (її результативність, ефективність та сприяння забезпеченню процвітання людини і народу країни).

Перспективи подальших розвідок досить широкі. Наразі йдеться про дослідження механізмів впливання Актора на розвиток інтелектуально зорієнтованої економіки.

Використані джерела:

1. Шумахер Э. Ф. Малое прекрасно. Экономика, в которой люди имеют значение / Э. Ф. Шумахер. – М. : Изд. дом Высшей школы экономики, 2012. – 352 с.
2. Рих А. Хозяйственная этика. – М. : Посев. 1996. – 810 с.
3. Элиот Т. С. Избранное. – Т. I-II. Религия, культура, литература. – М. : РОССПЭН, 2004. – 752 с.
4. Колодко Г. В. Мир в движении / Г. В. Колодко. – М. : Магистр, 2011. – 575 с.
5. Вебер М. Протестантская этика и дух капитализма / М. Вебер // Вебер М. Избранные произведения. – М. : Прогресс, 1990. – 808 с.
6. Финн В. К. Интеллектуальные системы и общество : сб. статей. – М. : Российск. гос. гуманит. ун-т, 2000. – 309 с.
7. Янжул И. И. Экономическое значение честности. Забытый фактор производства / И. И. Янжул // Янжул И. И. Избранные труды. – М. : Наука, 2005. – 438 с.
8. Dictionary of Political Economy. Edited by Sir Robert Harry Inglis Palgrave, F. R. S. – L., 1913. – Vol. 3.
9. Dictionary of Political Economy. Edited by Sir Robert Harry Inglis Palgrave, F. R. S. – L., 1913. – Vol. 1.
10. МакКлоски Д. Экономика с человеческим лицом, или гуманомика / Д. МакКлоски // Вестник Санкт-Петербургского университета. Серия 5. Экономика. – 2013. – Вып. 3. – С. 37-40.
11. Межуев В. М. Финансирование национальной культуры – прямая обязанность государства / В. М. Межуев // Культура и экономика: Поиск новых моделей взаимодействия: материалы и доклады научно-методологического семинара (г. Москва 18 апреля 2006 г.). – М. : Ключ-С, 2007. – С. 23-27.
12. Драйден Г., Вос Д. Революція в навчанні / Г. Драйден, Д. Вос. – Львів: Літопис, 2005. – 542 с.
13. Колесов В. П. Назревшие проблемы модернизации высшей школы / В. П. Колесов // Вестник Моск. ун-та. Серия 6. Экономика. – 2012. – № 6. – С. 3-18.
14. Лукичев Г. А. В поисках эффективного взаимодействия высшего образования и работодателей / Г. А. Лукичев // Экономика образования. – 2005. – № 4.
15. Вайз Д. Google. Прорыв в духе времени / Д. А. Вайз, М. Малсид; [пер. с англ. – Парал. тит. англ.]. – М. : Эксмо, 2007. – 368 с.

Кондрашова-Диденко В. И., Диденко Л. В. Интеллектуально ориентированная экономика: Актор-контексты

Рассмотрено интеллектуально ориентированную экономику как форму экономики страны. Главная роль в ее развитии принадлежит Актору. Определено и охарактеризовано главные Актор-контексты.

Ключевые слова: экономика, интеллект, интеллектуально ориентированная экономика, Актор, Актор-контексты.

Kondrashova-Didenko V. I., Didenko L. V. Intellect-based economy: Actor-contexts

In the article intellect-based economy, Actor and Actor-contexts are described. The main element of intellect-based economy is an Actor. Actor-contexts are the basic phases of creating the Actor.

Keywords: economy, intellect, intellect-based economy, Actor, Actor-contexts.

УДК 338.45

*Залєвська-Шишак А. Д.,
Дука А. П.
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка*

СВІТОВИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ

У статті узагальнено світовий досвід реалізації державної промислової політики. Запропоновано шляхи трансформації моделі промислової політики в Україні для забезпечення прискореного розвитку на основі активізації інноваційних та інвестиційних процесів. Доведено, що програми модернізації обмежені досягненням цілей наздоганяючого розвитку і не здатні забезпечити розвиток економіки України на довгострокову перспективу.

Ключові слова: промислова політика, модернізація, прискорений розвиток, досвід промислової політики.

Питання промислової політики, як на концептуальному, так і на практичному рівні набули особливої актуальності впродовж останніх років з огляду на переоцінку наслідків світової фінансової кризи, визначення її причин та обґрунтування перспектив подальшого розвитку і розвинених країн, і країн, що розвиваються. Пояснення цьому криється у розробці урядами розвинених країн власного сценарію розвитку, враховуючи кращі практики, причини невдач та можливості формування нової промислової політики.

Тема формування та реалізації державної промислової політики України набула особливої важливості у контексті необхідності диверсифікації економіки, підвищення в ній частки високотехнологічних виробництв, створення високопродуктивних робочих місць у традиційних і нових секторах, та в цілому формування інноваційної моделі розвитку.

З огляду на означене, поглиблення теоретичного дослідження світового досвіду формування промислової політики з метою виявлення перспектив його адаптування в Україні стає одним з важливих завдань удосконалення державного регулювання в національній економіці.

Теоретичні та практичні аспекти дослідження державної промислової політики, інструментів та методів її реалізації розкрито у працях багатьох зарубіжних та вітчизняних науковців. Зокрема, на окремих напрямках активізації промислового виробництва у західних країнах у контексті нової індустріальної революції наголошують Дж. Ріфкін [1], П. Марш [2], К. Андерсон [3]; концептуалізація ідеї